

2018

TOIMINTAKERTOMUS
HELSINGIN HALLINTO-OIKEUS

VERKSAMHETSBERÄTTELSE
HELSINGFORS FÖRVALTNINGSDOMSTOL

Vaaka symboloi tuomioistuimen tehtävää ratkaista asiat riippumattomasti ja tasapuolisesti. Samalla se ilmentää tuomioistuimen laajempaa tehtävää yhteiskunnan vakauden turvaamisessa.

SISÄLTÖ

4	Ylituomarin katsaus	14	Sähköinen viestintäpalvelu helpottaa asiointia hallinto-oikeudessa
6	Överdomarens översikt	14	Asiantuntijapalvelu siirsi lastensuojeluasioiden asiakirjat sähköiseen muotoon
8	Vuonna 2018 hallinto-oikeudessa valmistauduttiin organisaatiouudistuksiin	15	Oikeuslaitoksen Helsinki Cupin voitto Helsingin hallinto-oikeudelle
10	Työryhmät antoivat esityksensä organisaation kehittämisestä	16	Poimintoja julkaistuista päätöksistä
12	Täydennyskouluksella syvennetään prosessijohdon osaamista	21	Lausunnot, asiantuntijakuulemiset ja tilastot

Hallinto-oikeuden tehtävänä on valvoa julkisen vallankäytön laillisuutta ja antaa oikeusturvaa yksityisille henkilöille ja yhteisöille. Hallinto-oikeus ratkaisee viranomaispäätöksistä tehdyt muutoksenhaut ja hallintoriita-asiat riippumattomasti ja tasapuolisesti.

Helsingin hallinto-oikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Uudenmaan kunnat. Tuomiopiirinä on koko maa tulliasioissa ja arvonlisäveroasioissa.

Valtaosa hallinto-oikeuteen tulleista valituksista ratkaistaan kirjallisessa menettelyssä. Tarvittaessa asiassa toimitetaan suullinen käsittely, jossa asianosaisilla on mahdollisuus tulla henkilökohtaisesti kuulluiksi ja jossa voidaan myös kuulla todistajia. Hallinto-oikeus voi asian selvittämiseksi toimittaa myös katselmuksen.

Hallinto-oikeutta johtaa ylituomari. Hallinto-oikeuden johtamisessa ja kehittämisessä ylituomaria avustaa johtoryhmä,

johon ylituomarin lisäksi kuuluvat osastonjohtajat ja hallintopäällikkö. Viraston yhteistoimintaelimenä toimii yhteistyökomitea.

Lainkäyttöasiat ratkaistiin kertomusvuonna seitsemällä osastolla. Kullakin osastolla on osaston johtajan lisäksi hallinto-oikeustuomareita, hallinto-oikeuden esittelijöitä sekä notaareita. Lainkäyttösihteerit ja notaarit esivalmistelevat asiat osastotoimistoissa. Hallinto-oikeudessa on myös asiantuntijajäseniä lastensuojelua, mielenterveysasioita, kehitysvammaisten erityishuoltoa sekä päihdehuoltoa, adoptiota ja tartuntatautilakia koskevissa asioissa.

Lainkäytön tukitoiminnoista vastaa hallinto-osasto, jota johtaa hallintopäällikkö. Tukitoiminnot vastaavat asioiden kirjaamisesta sekä arkistoinnista, henkilöstö- ja taloushallinnosta, virastopalveluista, ICT-toiminnoista, tietopalvelusta ja viestinnästä.

SAAPUNEET JA RATKAISTUT ASIAT 2017 – 2018

YLITUOMARIN KATSAUS

Kuluneesta vuodesta 2018 ei vielä tullutkaan viimeinen vuosi turvapaikkaprojektille. Vireillä olevien turvapaikka-asioiden kokonaismäärä pieneni, mutta yksittäisen jutun käsittelyyn kuluva keskimääräinen aika piteni. Tämä siitä syystä, että entistä useammassa turvapaikkajutussa pidettiin korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamien linjausten mukaisesti suullinen käsittely. Näin varmistettiin muutoksenhakijoiden menettelyllisten oikeuksien toteutuminen, ja samalla hallinto-oikeuden oli mahdollista kirjallista menettelyä havainnollisemmin arvioida turvapaikkaperusteelle esitettyä näyttöä. Kaikkiaan turvapaikka-asioissa pidettiin 213 suullista käsittelyä.

Vuonna 2016 alkanut projekti jatkuu siis vielä vuoden 2019, tosin aiempaa pienemmällä henkilöstöllä. Projektin päättyessä hallinto-oikeudessa on tarkoitus samalla palata jonkin verran aiempaa keskitetympään osasto- ja valmistelurakenteeseen. Näitä rakenteita on vuoden 2018 aikana suunniteltu kahdessa työryhmässä, mistä on tarkemmat kuvaukset toisaalla tässä toimintakertomuksessa.

Saapuneiden turvapaikkamuutoksenhakujen kokonaismäärä palasi vuotta 2015 edeltävälle tasolle. Suomeen tulleiden ulkomaalaisten määrän lisääntyessä oleskelulupia koskevat muutoksenhaut ovat tuosta ajasta puolestaan kaksinkertaistuneet. Muiden asiaryhmien saapuneiden muutoksenhakujen määrässä ei vuonna 2018 tapahtunut mainittavia muutoksia. Kaikkiaan Helsingin hallinto-oikeuteen saapui 7304 ja ratkaistiin 8274 muutoksenhakua.

Helsingin hallinto-oikeuteen vuonna 2018 saapuneista asioista 43 prosenttia kuului ulkomaalaisasioiden ryhmään. Tämä ryhmä tulee oletettavasti jatkossakin olemaan yksi hallinto-oikeuden suurimmista asiaryhmistä. Määrällisesti pienimmistä asiaryhmistä on puolestaan alkanut löytyä yksittäisiä juridisesti erityisen haasteellisia juttuja, esimerkiksi elinkeinoasioissa tietoliikenteeseen tai finanssivalvontaan ja verotuksessa siirtohinnoitteluun liittyviä kysymyksiä.

EU:n tietosuoja-asetuksen voimaantulo oli viime vuoden aikana erityisesti hallintoa työllistävä. Hallinnossa laadittiin henkilörekistereinä pidettävälle hallinto-oikeuden rekistereille ajantasaiset tietosuojaselosteet ja tarkistettiin muutoinkin henkilötietojen suojan kattavuus hallinto-oikeuden eri toiminnoissa. Tietosuojaan liittyviä tietopyyntöjä tai muutoksenhakuja ei vielä tullut vireille aiempaa enempää, mutta tulevana vuosina niiden määrä erittäin todennäköisesti lisääntyy, ja ne muodostavat varmasti myös yhden haasteellisimmista hallinto-oikeudessa käsiteltävien asioiden ryhmistä.

Muutaman vuoden väliajan jälkeen saatiin jälleen päätökseen yksi hallinto-oikeuksien ja Itä-Suomen yliopiston yhteistyössä järjestämä ns. pitkä prosessikurssi. Helsingin hallinto-oikeudesta kurssille osallistui yhteensä yksitoista tuomaria ja esittelijää. Kurssin yhteydessä tehdyt lopputyöt eri aihealueilta antavat hyvän kuvan siitä, kuinka paljon erilaisia prosessiin liittyviä mielenkiintoisia kysymyksiä hallintolainkäytön puolellakin löytyy. Kurssia voisi edelleen kehittää hallintotuomioistuinten yhteisenä ns. yliopistopainotteisena lauluhankkeena vielä selvemmin osaksi ammatillisipainotteista lisensiaatin tutkintoa. Kurssista on erillinen kirjoitus tässä toimintakertomuksessa.

Pitkään odotettu sähköinen asiointi hallinto-oikeuksiin mahdollistui kesäkuussa 2018. Sekä hallinto-oikeus että oikeusministeriö tiedottivat yleisölle muutoksesta. Sähköinen asiointimahdollisuus on saanut myönteistä palautetta käyttäjiltä, mutta käytännössä sen käyttö jäi vielä viime vuonna melko vähäiseksi. Kesäkuusta vuoden loppuun Helsingin hallinto-oikeuteen saapui asiointipalvelun kautta vain noin 150 viestiä. Hallinto-oikeuden työntekijöiden kannalta sähköistä asiointia voidaan täysimittaisesti hyödyntää vasta, kun hallintotuomioistuimien yhteinen sähköinen asianhallintajärjestelmä Haipa otetaan käyttöön. Nykyinen asianhallinta ei vielä 'keskustele' sähköisen portaalin kautta tulevien tietojen kanssa, vaan kaikki tiedot siirretään

manuaalisesti asianhallintajärjestelmään.

Muutoksenhakujen ohella hallinto-oikeutta lähestytään yhä kasvavassa määrin myös erilaisilla palvelupyynnöillä. Viime vuosi oli erityisen vilkas lausuntopyyntöjen osalta. Näitä pyyntöjä tuli yhteensä 55 kappaletta, joista 25:een hallinto-oikeudesta annettiin lausunto.

On hyvä, että hallinto-oikeuden näkemystä kysytään lainsäädäntöhankkeissa, joilla voi olla vaikuttavuutta hallinto-oikeudelliseen muutoksenhakuun. Poliittisiin tarkoituksenmukaisuuskysymyksiin tuomioistuimen ei kuulu ottaa kantaa, eikä sitä normaalisti ole lausuntopyynnöissä edes edellytetty. Sen sijaan osassa lausuntopyynnöistä on havaittavissa pyrkimystä ohjata hallinto-oikeudelle jossakin hankalassa oikeudellisessä kysymyksessä sellaista asiantuntijaroolia, mikä sille ei kuulu. Hallinto-oikeuden tehtävänä ei ole lausunnossaan tulkita ja ratkaista lainvalmistelussa eteen tulevia hankalia oikeudellisia kysymyksiä. Korkeintaan hallinto-oikeus voi selvittää kuhunkin kysymykseen liittyvää oikeuskäytäntöä.

Toinen palvelupyyntölaji, joka on lisääntymässä, ovat tietopyynnot. Kiinnostus hallinto-oikeuden juttuja kohtaan on nousussa sekä median että muun yleisön keskuudessa. Helsingin hallinto-oikeudessa ei toistaiseksi ole seurattu kaikkia erilaisia tietopyyntöjä, joten osa näihin palveluihin käytetystä resurssista jää pimentoon. Joka tapauksessa tiedottaja ja informaattikko, joiden tehtäväkuviiin muun ohella myös tällainen palvelu kuuluu, ovat vastanneet viime vuonna 120:een median ja 1055:een muun tahon esittämään tietopyyntöön.

Pääosa edellä tarkoitetuista tietopyynnöistä kohdistuu annettuihin päätöksiin. Päätöksistä täytyy aina ennen niiden antamista tarkistaa, sisältävätkö ne julkisuus- tai tietosuoja-säädösten nojalla salassa pidettäviä tietoja, jotka on peiteltävä. Päätösten lähettämiseen liittyy siis aina enemmän työtä kuin niiden pelkkä etsiminen ja lähettäminen. Mikäli

päätöksessä on peiteltävää, tietopyyntöön vastaamiseen osallistuu myös joku päätöskokoonpanon jäsenistä tai esittelijä. Palvelun vaatima työmäärä on nykyisellään mittava. Suotavaa olisi, että uuden asianhallinnan myötä saataisiin työkalut, joilla anonymisointi ja peittely olisi mahdollista aiempaa sujuvammin.

Lukuun ottamatta suullisten käsittelyjen merkittävää lisääntymistä ja nykyajalle ominaista pysyvää muutostilaa säädöksissä, työmenetelmissä ja työvälineissä Helsingin hallinto-oikeudessa ei vuoden 2018 aikana tapahtunut suuria mullistuksia. Vuoden lopussa oli vireillä 4678 juttua, mistä on hyvä jatkaa seuraavalle vuodelle.

ÖVERDOMARENS ÖVERSIKT

Det gångna året 2018 blev ej heller det sista året för asylprojektet. Det totala antalet anhängiga asylärenden minskade men den genomsnittliga handläggningstiden i det enskilda fallet blev längre. Detta av den orsaken att det i allt fler asylärenden än tidigare i enlighet med högsta förvaltningsdomstolens fastställda riktlinjer ordnades en muntlig förhandling. På detta sätt säkerställdes förverkligandet av ändringssökandenas förfaranderättigheter och för förvaltningsdomstolen var det samtidigt möjligt att mer överskådligt än vid skriftligt förfarande värdera den för asylskälen framlagda bevisningen. Sammanlagt ordnades muntlig förhandling i 213 asylärenden.

Projektet som påbörjades 2016 pågår alltså ännu år 2019 om än med en mindre personal än tidigare. När projektet avslutas är avsikten att vid förvaltningsdomstolen samtidigt återgå till en något mer koncentrerad avdelnings- och beredningsstruktur. Dessa strukturer har under 2018 planerats i två arbetsgrupper om vilket det finns noggrannare beskrivningar på annat håll i denna verksamhetsberättelse.

Det totala antalet inkomna asylöverklaganden återgick till nivån som rådde före år 2015. I och med ökningen av antalet utlänningar som anlänt till Finland har besvären som gäller uppehållstillstånd från den tiden för sin del fördubblats. I antalet inkomna överklaganden i övriga ärendegrupper skedde under 2018 inte några nämnbara förändringar. Till Helsingfors förvaltningsdomstol inkom sammanlagt 7 304 ärenden medan 8 274 ärenden avgjordes.

Av de till Helsingfors förvaltningsdomstol år 2018 inkomna ärendena hörde 43 procent till gruppen utlänningsärenden. Denna grupp förblir antagligen även i fortsättningen en av förvaltningsdomstolens största ärendegrupper. I de mångdmissigt mindre ärendegrupperna har det å sin sida börjat uppkomma enskilda juridiskt speciellt krävande ärenden, exempelvis frågor som gäller telekommunikation eller finansinspektion inom näringslivet och internprissättning inom beskattningen.

Ikraftträdandet av EU:s dataskyddsförordning var under

föregående år något som sysselsatte speciellt förvaltningen. Förvaltningen uppdaterade dataskyddsbeskrivningar för olika register som var att anse som personregister. Även i övrigt granskades omfattningen av personuppgiftsskyddet i förvaltningsdomstolens olika verksamheter. Informationsbegäranden eller överklaganden som gäller dataskydd har ännu inte inkommit mer än vanligt, men under kommande år är det mycket troligt att antalet ökar och dessa utgör säkert också en av de mer krävande ärendegrupperna som handläggs vid förvaltningsdomstolen.

Efter några års uppehåll avslutades åter den s.k. långa processkursen som förvaltningsdomstolarna ordnar i samarbete med Östra Finlands universitet. Från Helsingfors förvaltningsdomstol deltog sammanlagt elva domare och föredragande. De slutarbeten som gjordes om olika ämnesområden i samband med kursen ger en bra bild av hur många olika och intressanta processrelaterade frågor det finns på förvaltningsrättsskipningens håll. Kursen kunde som ett s.k. för förvaltningsdomstolarna gemensamt universitetsbetonat kvalitetsprojekt ännu tydligare utvecklas till en del av en yrkesbetonad licentiatexamen. Om kursen finns en skild text i denna verksamhetsberättelse.

Den efterlängtdade e-tjänsten till förvaltningsdomstolarna möjliggjordes i juni 2018. Såväl förvaltningsdomstolen som justitieministeriet informerade allmänheten om förändringen. E-tjänstmöjligheten har fått positiv feedback av användarna men i praktiken förblev användningen av denna tillsvidare rätt ringa. Från juni till årets slut inkom endast ungefär 150 meddelanden via tjänsten. Ur förvaltningsdomstolens arbetsflödessynpunkt kan den elektroniska tjänsten utnyttjas fullt ut först när förvaltningsdomstolarnas gemensamma elektroniska ärendehanteringssystem HAIPA tas i bruk. Nuvarande ärendehanteringssystem ”kommunicerar” inte med den elektroniska portalen utan samtliga uppgifter överförs manuellt till ärendehanteringssystemet.

Utöver överklagandena närmas förvaltningsdomstolen

i allt högre grad med olika former av tjänstebegäranden. Förra året var speciellt livligt för utlåtandebegärandenas del. Det anlände sammanlagt 55 stycken sådana begäranden och förvaltningsdomstolen gav ett utlåtande i 25 av dem.

Det är bra att förvaltningsdomstolens åsikt efterfrågas i lagstiftningsprojekt som kan ha en påverkan på det förvaltningsrättsliga överklagandet. Politiska ändamålsenlighetsfrågor är inte något som en domstol ska ta ställning till och normalt sett har detta inte heller förutsatts i utlåtandebegärandena. Däremot kan det i en del utlåtandebegäranden urskönjas en strävan att vid vissa problematiska juridiska frågeställningar hänvisa förvaltningsdomstolen en sådan expertroll som inte ankommer på den. Förvaltningsdomstolens uppgift är inte att i sitt utlåtande tolka och avgöra sådana problematiska juridiska frågeställningar som uppkommer i lagberedningen. På sin höjd kan förvaltningsdomstolen utreda sådan rättspraxis som anknyter till de enskilda frågorna.

En annan typ av begäran som är på tillväxt är informationsbegärandena. Intresset för förvaltningsdomstolens ärenden är på uppgång såväl bland medierna som bland den övriga allmänheten. Helsingfors förvaltningsdomstol har tills vidare inte följt upp alla olika informationsbegäranden, så en del av de resurser som används till dessa förblir i skymundan. Hur som helst har informatören och informatikern, till vilkas arbetsbeskrivningar bland annat även dylik tjänst hör, föregående år svarat på 120 av medias och 1 055 begäranden från annat håll.

Majoriteten av de ovan avsedda informationsbegärandena riktas mot givna beslut. Före överlämnandet måste det i besluten alltid granskas om det i dessa med stöd av offentlighets- eller dataskyddslagstiftningen finns sekretessbelagda uppgifter som bör täckas över. Sändande av beslut innebär alltså alltid mer arbete än endast uppletande och sändande. Ifall det i beslutet finns sådant som ska täckas över deltar även någon i beslutssammansättningen

eller föredraganden i besvarandet av informationsbegäran. Arbetsmängden som tjänsten kräver är i nuläget betydande. Önskvärt vore att i och med den nya ärendehanteringens få sådana arbetsredskap vilka möjliggjorde anonymisering och övertäckande smidigare än tidigare.

Utöver den betydande ökningen av muntliga förhandlingar och den för vår tid kännetecknande bestående förändringen av författningarna, arbetssätten och arbetsredskapen har vid Helsingfors förvaltningsdomstol under 2018 inte skett några större förändringar. Vid årets slut var 4 678 ärenden anhängiga utifrån vilket det är bra att gå vidare till följande år.

VUONNA 2018 HALLINTO-OIKEUDESSA VALMISTAUDUTTIIN ORGANISAATIO-UUDISTUKSIIN

Hallinto-oikeudessa jatkuivat kertomusvuonna organisaation uudistushankkeet, joissa kehitetään osasto-organisaatiota sekä kanslian toimintaa. Uuden osasto-organisaation on määrä astua voimaan vuodenvaihteessa 2020. Uusi kanslia aloittaa toimintansa toukokuussa 2019. Hallinto-oikeus oikeus haki ja sai kanslian kehittämistyöhön Valtiokonttorin Kaiku-kehittämistä rahaa.

MAAILMA MUUTTUU...JA TYÖN TEKEMISEN TAPA ON MUUTTUMASSA

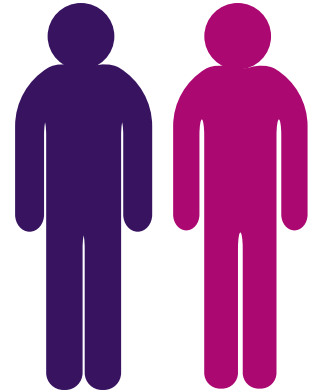
Henkilöstöä koulutettiin sähköisiin työskentelyvälineisiin liittyen ajatuksena tukea ja tasoittaa tietä uudelle HAIPA-järjestelmälle, jonka on tarkoitus valmistua vuonna 2019. Uusi asianhallintajärjestelmä tulee merkitsemään uusia työskentelytapoja etenkin esivalmistelua ja saapuneen valituksen haltuunottoa hoitavalle kanslia- ja kirjaamohenkilöstölle. Lähes 60 kansliahenkilöstöön kuuluvaa työntekijää koulutettiin syksyn aikana koulutusmoduulien ja testien kautta ICT-valmiuksiensa osalta.

Osana HAIPA-hanketta hallinto-oikeuksissa otettiin kesäkuussa käyttöön sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta kansalainen tai yhteisö voi toimittaa valitsemalleen tuomioistuimelle esimerkiksi valituksen tai hakemuksen sekä selvityksiä omassa asiassaan. Palvelussa on myös mahdollista vastata tuomioistuimen lähettämään kuulemispyyntöön ja esittää kysymyksiä. Tuomioistuin voi lähettää palvelussa tiedoksi päätöksen, kuulemispyyntöjä ja muita dokumentteja. Ensimmäisen puolen vuoden aikana palvelussa laitettiin vireille noin sata valitusta. Vastaavanlainen palvelu on kehitteillä myös viranomaisille.

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA OPINNOT

Hallinto-oikeuden asiaryhmistä yhä useampaa koskee ylikansallinen sääntely. Lainkäytön henkilöstö osallistui vuoden aikana useisiin kansainvälisen verotuksen, turvapaikka- ja ympäristöoikeuden seminaareihin ulkomailla. Hallinto-oikeudesta osallistuttiin myös EJTN-tuomarivaihtoon

*Työntekijöiden
keski-ikä:
42*

(European Judicial Training Network) sekä nuorten tuomareiden EJTN AIAKOS-vaihto-ohjelmaan. Hallinto-oikeudessa oli vastaavasti vaihdossa neljä EJTN-vaihtotuomaria Saksasta. Hallinto-oikeuden henkilöstö pääsi vertaamaan suomalaista hallinto-oikeusjärjestelmää saksalaiseen sekä hallinto-oikeustuomarin työn eroja tilaisuudessa, jossa vaihtotuomarit kertoivat työstään ja arjestaan saksalaisissa tuomioistuimissa. Yllättävää oli saksalaisten mielestä muun muassa se, ettei suomalaisissa tuomioistuimissa ole tuomareille määrättyjä virka-asuja.

HYVINVOIVA TYÖNTEKIJÄ ON MUUTOSKYVYKÄS

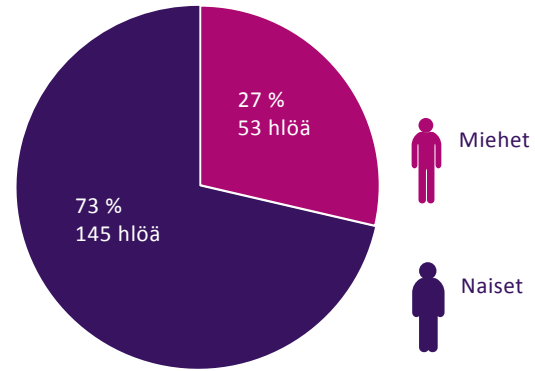
Helsingin hallinto-oikeus on asiantuntijaorganisaatio, jonka vahvuus on sen henkilöstön osaamisessa. Hallinto-oikeuden henkilöstön koulutustarpeet sekä järjestettävä koulutus kirjataan vuosittain päivitettävään koulutussuunnitelmaan. Koulutussuunnitelman laatimisesta huolehtii ylituomarin nimeämä koulutustyöryhmä. Lisäksi henkilöstö osallistuu aktiivisesti korkeimman hallinto-oikeuden sekä oikeusministeriön hallinto-oikeuksille tarjoamaan koulutukseen. Koulutuspäiviä oli vuonna 2018 keskimäärin kolme päivää työntekijää kohden.

Hallinto-oikeuden henkilöstö on myös perinteisesti ollut hyvin aktiivista toimimaan itsenäisissä harrastusryhmissä. Hallintotuomioistuinten yhteinen kuoro Äänioikeus sekä hallinto-oikeuden oma soitannollinen kerho ovat esiintyneet useissa hallintotuomioistuinten tilaisuuksissa. Omaehtoista liikuntaa hallinto-oikeus tuki vakituusin liikuntaryhmin tiistaisin ja torstaisin sekä liikunta- ja kulttuurisetelein. Helsingin hallinto-oikeuden jalkapallojoukkue FC HelHao saavutti vuoden 2018 oikeuslaitoksen Helsinki Cupissa historiassaan parhaan sijoituksen voittamalla turnauksen. Hallinto-oikeudesta osallistuivat joukkueet myös Yritysmaratonille sekä Kilometrikisaan.

Henkilöstön oma virkistystoimikunta Lorvi järjesti henkilöstölle elämyksiä mm. taidekoti Kirpilässä sekä sellotaitelijan soittamana syvärentouttavana musiikkina. Yhdessä markkinaoikeuden ja työtuomioistuimen kanssa järjestettiin toukokuussa jo perinteeksi muodostunut Tuomioistuimet-talon kevätpäivä.

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA 2018

Työntekijöitä oli yhteensä 198, joista 145 oli naisia ja 53 miehiä.

TOIMINNAN TUNNUSLUVUT

Hallinto-oikeudelle myönnettiin toimintamäärärahaa vuodelle 2018 kaikkiaan noin 17 miljoonaa euroa. Hallinto-oikeuden toimintamäärärahojen käyttö on painottunut henkilöstökuluihin; palkkakulut sivukuluineen muodostavat noin 80 prosenttia toiminnan kuluista. Vuoden lopulla toteutuneiden henkilötyövuosien määrä oli 198. Edellisvuosien tapaan määräaikaisen henkilöstön vaihtuvuus jatkui verrattain suurena johtuen mm. määräaikaisten virkasuhteiden jatkumiseen liittyvästä epävarmuudesta. Virkoja täytettiin kertomusvuonna 21 kappaletta.

TYÖRYHMÄT ANTOIVAT ESITYKSENSÄ ORGANISAATION KEHITTÄMISESTÄ

Ylituomarin asettamat organisaatiotyöryhmät luovuttivat vuoden 2018 aikana esityksensä Helsingin hallinto-oikeuden organisaation uudistamisesta. Organisaatiokehittämisen tarkoituksena on parantaa työtehtävien hoitamista entistä sujuvammaksi.

Hallinto-oikeuden organisaation kehittäminen pyrkii poistamaan tarpeettomia rakenteellisia esteitä, jotta vuorovaikutus lainkäytön ja esivalmisteluhenkilöstön sisällä ja välillä sujuisi entistä paremmin. Tavoitteena on paitsi tukea talon henkilöstön osaamisen vahvistamista, myös sujuvoittaa työmenetelmien ja parhaiden käytänteiden käyttöönottoa, sekä henkilöstöressurssien tarkoituksenmukaisinta käyttöä. Keskeisessä roolissa onkin nimenomaan vuorovaikutuksen

parantaminen talon sisällä: toimiva vuorovaikutus mahdollistaa paitsi korkealaatuiset lainkäytön palvelut, myös työn tasapuolisemman jakautumisen ja työilmapiirin kohenemisen.

OSASTOTOIMISTOISTA KANSLIAKSI

Hallinto-oikeuden esivalmisteluorganisaation kehittämistyö aloitettiin keväällä 2017 ylituomarin asettaman työryhmän voimin. Nykyinen osastotoimistomalli on peräisin vuodelta 2012 ja varsin hyvin toimiva, joskin toimistojen erillisyyks on johtanut mm. osaamisen siloutumiseen. Toimistomallia haluttiinkin kehittää nimenomaan siitä syystä, että kansliahenkilöstön osaamisen laajentaminen useampiin asiaryhmiin mahdollistuisi, ja että toisaalta työ jakautuisi

toimistoissa jatkossa tasaisemmin. Kehittämisen taustalla on myös merkittävä muutosvoima digitalisoituminen, joka lähitulevaisuudessa muuttaa jokaisen lainkäyttösihteerin työskentelytapaa, kun valituksen käsittely muuttuu kaikilta vaiheeltaan pääosin sähköiseksi.

Toukokuun 2018 lopulla osastovalmisteluorganisaation kehittämistyöryhmä luovutti esityksensä esivalmistelun uudelleen järjestämisestä. Henkilöstölle järjestettiin tiedotustilaisuus esivalmistelu- ja osasto-organisaatiotyöryhmien esityksistä juhannusviikolla ja esityksiä käsiteltiin YT-komiteassa kesälomien jälkeen. Ylituomari asetti uuden ns. kansliatyöryhmän jatkamaan esivalmisteluorganisaation kehittämistä. Kansliatyöryhmä työskentelee vahvassa vuorovaikutuksessa sen kohderyhmän eli kansliahenkilöstön kanssa hyödyntämällä Howspace-alustaa sekä järjestämällä erilaisia työpajoja.

Kanslia tulee koostumaan neljästä asiaryhmien perusteella jaetusta tiimistä. Uuden kanslian on tarkoitus aloittaa toimintansa 1.5.2019.

OSASTOJEN MÄÄRÄ VÄHENEE NELJÄÄN VUONNA 2020

Ylituomarin nimittämän osasto-organisaation ja rootelijaon kehittämistyöryhmän väliraportti valmistui toukokuun 2018 lopulla. Työryhmän jäsenet olivat työskentelynsä aikana kuunnelleet osastoillaan työskentelevien mielipiteitä ja kuulleet epävirallisesti osaston johtajia erityisesti asiaryhmien järkevistä jakautumisesta osastoille. Työryhmä teki saamiaan kommentteja hyödyntäen väliraportissaan esityksen kahdesta kolmen osaston ja kahdesta neljän osaston mallista.

Henkilöstön kuulemisen jälkeen ylituomari päätti, että hallinto-oikeuden lainkäyttötoiminta jakautuu vuoden 2020 alusta neljään osastoon. Jokaisella osastolla on edelleen

Tavoitteena on paitsi tukea talon henkilöstön osaamisen vahvistamista, myös sujuvoittaa työmenetelmien ja parhaiden käytänteiden käyttöönottoa, sekä henkilöstöresurssien tarkoituksenmukaisinta käyttöä.

vähintään kaksi pääasiaryhmää. Määrältään suuret tai laadultaan työläiksi koetut asiaryhmät, kuten lastensuojelu- ja turvapaikka-asiat, jakautuvat kahdelle eri osastolle. Nykyistä suuremmat osastot tekevät mahdolliseksi tiettyjen asiaryhmien keskittämisen, vaihtelevammat ratkaisukokoonpanot sekä henkilöstön työpanoksen joustavamman kohdentamisen.

Syksyllä 2018 osastotyöryhmä keskittyi suunnittelemaan osaston johtajan muuttuvan roolin tukemista osaston varajohtajan ja vastuutuomareiden tehtäväkuvaa laajentamalla. Osastouudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitetty huomiota mahdollisimman avoimeen työskentelytapaan, ja työryhmä on tiedottanut säännöllisesti työnsä etenemisestä. Osastouudistusta on suunniteltu osittain yhteistyössä kansliatyöryhmän kanssa toimivan yhteistyömallin löytämiseksi.

Osasto-organisaation ja rootelijaon kehittämistyöryhmän työtä jatkamaan nimitetyn osastotyöryhmän toimikausi jatkuu vuoden 2019 loppuun saakka. Uudet osastot aloittavat toimintansa tammikuun 2020 alusta.

TÄYDENNYSKOULUKSELLA SYVENNETÄÄN PROSESSIJOHDON OSAAMISTA

Helsingin hallinto-oikeudesta on osallistuttu säännönmukaisesti Itä-Suomen yliopiston jo useamman kerran järjestämään, kaksi-vuotiseen hallintotuomareiden täydennyskoulutusohjelmaan *Prosessijohto hallintolainkäytössä*. Viimeksi päättyneeseen koulutukseen osallistui Helsingin hallinto-oikeudesta yhteensä 11 tuomaria ja esittelijää. Koulutuksen tarkoituksena on syventää prosessinjohtamisen osaamista niin, että valituksen käsittely hallintoprosessissa sujuu mahdollisimman yhdenmukaisesti ja tehokkaasti. Kaikki osallistujat kirjoittivat osana kurssia seminaarityön jostakin hallinto-oikeuden toimivaltaan liittyvästä prosessuaalisesta kysymyksestä. Alla on kuvattuna joitakin tämänkertaisten seminaaritöiden teemoista ja lopputulemista.

HALLINTO-OIKEUS VAI TYÖTUOMIOISTUIN? HALLINTO-OIKEUDEN JA TYÖTUOMIOISTUIMEN VÄLINEN TOIMIVALLANJAKO OIKEUSKÄYTÄNNÖSSÄ

Seminaarityö käsitteli hallintotuomioistuimen ja työtuomioistuimen asiallista toimivallanjakoa eli kysymystä siitä, miten jutut jakautuvat mainittujen tuomioistuinten välillä niiden aineellisoikeudellisen sisällön perusteella. Toimivaltaratkaisu hallinto- ja työtuomioistuimen välillä riippuu tuomioistuimen yksittäistapauksellisesta tulkinnasta siitä, perustuuko asian vireillepaneva toimi (kanne, valitus tai hakemus) lain säännöksiin vaiko virka- tai työehtosopimuksen tulkintaan.

Seminaarityössä todettiin, että hallintotuomioistuin näyttäisi olevan aina toimivaltainen käsittelemään (ja työtuomioistuin ei milloinkaan) asiat, joissa osapuolena on järjestäytymätön virkamies tai vastaava kunnallinen tai kirkon viranhaltija. Niissäkin tilanteissa, joissa vaatimus perustuu virkasuhteeseen ja viranomaisen menettelyyn tai toimintaan, jota osaltaan sääntelevät työ- tai virkaehtosopimuksen määräykset, asian käsittely kuuluu hallintotuomioistuimen toimivaltaan. Sen sijaan, jos asiaa vireillepantaessa edellytetään, että työ- tai virkaehtosopimusta on sovellettava tietyllä tavalla taikka mainitun sopimuksen määräys on todettava pätemättömäksi, oikea forum on työtuomioistuin. Oikeuskäytännöstä voitiin havaita, että hallintotuomioistuimen ottaessa työ- tai virkaehtosopimusliittännäisen asian käsiteltäväkseen, se sovelsi tapauksen ratkaisemiseen työ- tai virkaehtosopimuksen määräyksiä kuten muutakin tapaukseen sovellettavaa normistoa, vaikka kyse on sille lähtökohtaisesti ”vieraasta” normistosta. Aineistosta ei ol-

lut havaittavissa tuomioistuimissa esiintyvän pyrkimystä ”oman” toimivaltansa laajentamiseen, minkä todettiin olevan linjassa lainvalmistelukäytännöstä ilmenevän erityistuomioistuinta koskevan toimivaltasäätelyn tarkkarajaisen tulkinnan vaatimuksen kanssa.

HALLINTOTUOMIOISTUIMEN TOIMIVALLASTA – HALLINTOPÄÄTÖKSEN MUUTTAMISESTA MAANKÄYTTÖ- JA RAKENUSLAIN MUKAISISSA ASIOISSA

Seminaarityön tavoitteena oli tarkastella hallintotuomioistuimen toimivaltaa ja sen rajoja viranomaisen tekemän hallintopäätöksen muuttamisen suhteen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa sääntelyn, oikeusperiaatteiden ja oikeustapausten pohjalta. Päätöksen muuttamisella tarkoitetaan kyseisessä työssä valituksenalaisen päätöksen sisällöllistä, asiallista muuttamista tai osittaista kumoamista, toisin sanoen tilanteita, joissa hallintopäätös ei jää hallintotuomioistuimen ratkaisun jälkeen voimaan sellaisena, kun se on toimivaltaisessa päätöksen tehneessä viranomaisessa hyväksytty. Seminaarityössä aihetta selvitellään käymällä pääpiirteissään läpi kaava-asioiden kunnallisvalitusta ja lupa-asioiden hallintovalitusta koskevien muutoksenhakulajien ominaispiirteet, valitusoikeutta koskevaa sääntelyä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa asioissa, sekä tarkastellaan hallintotuomioistuimen toimivaltaa päätöksen muuttamisen suhteen.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että ottaen huomioon ratkaisutoiminnan kehikossa moninaiset ja vaihtelevat hallintopäätökset, on lainmukaisen tasapainon löytäminen, joka noudattaa sekä viranomaisen että tuomioistuimen toimivallan rajoja ja ennen kaikkea toteuttaa muutoksenhakijan menettelyllisiä ja aineellisia oikeussuojavaatimuksia vaativa tehtävä. Mahdotonta se ei kuitenkaan ole.

HALLINTOLAINKÄYTTÖLAIN 77 §: TULKITSEMINEN JA KÄÄNTÄMINEN

Seminaarityön aiheena on viranomaisen velvollisuutena olevaa tulkittamista ja kääntämistä koskeva hallintolainkäyttölain 77 §. Työn ulkopuolelle on rajattu pykälän 4 momentin tarkastelu, eli viranomaisen velvollisuus huolehtia siitä, että muiden Pohjoismaiden kansalaiset saavat sen käsiteltävissä asioissa tarvittavan tulkittamis- ja käännösavun. Hallintolainkäyttölain 77 §:n lisäksi työssä käydään lyhyesti läpi, mitä Suomen perustuslaissa säädetään kielellisistä oikeuksista. Työssä tarkastellaan myös kielellisiä

oikeuksia kielilain näkökulmasta ja käydään lävitse hallintolain 26 §:n hallintoviranomaiselle asettamaa velvollisuutta järjestää tulkitseminen ja kääntäminen hallintoasiassa.

Hallintotuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa asianosaisella on oltava tieto kaikesta asiassa esitetystä aineistosta ja tuomioistuimelle toimitetuista asiakirjoista, sekä tilaisuus kommentoida niitä. Asianosaisella pitää olla mahdollisuus päättää, haluaako hän reagoida asiassa esitettyyn aineistoon. Kontradiktorisuuden toteutuminen ja oikeusturvan saaminen hallintotuomioistuimissa ei saisi merkityksellisellä tavalla riippua siitä, osaako ja pystyykö henkilö käyttämään hallintotuomioistuimessa kielilain mukaisesti käytettävää kieltä. Tämän vuoksi hallintolainkäyttölainsäädätty hallintotuomioistuimille velvollisuus huolehtia tietyissä tilanteissa asian tulkitsemisesta ja kääntämisestä muulle kuin suomen tai ruotsinkielelle.

Vaikka hallintolainkäyttölain 77 § on kirjoitusasultaan selkeä, on tulkitsemisen ja varsinkin asiakirjojen kääntämisen tarpeellisuuden arviointi osoittautunut käytännössä usein vaikeaksi. Käsiteltävien asioiden tapauskohtaisuuden vuoksi seminaarityö ei anna valmiita vastauksia harkinnanvaraisen tulkitsemisen tai kääntämisen tarpeellisuuden arviointiin yksittäistapauksissa. Seminaarityöhön on kuitenkin kerätty useita esimerkkitapauksia ja näin oikeustapausten kautta tuotu esille tilanteita, jolloin hallintotuomioistuimella on ollut asiassa tulkitsemis- tai kääntämisvelvollisuus, tai se on arvioinut tulkitsemisen tai kääntämisen asiassa joko sen selvittämiseksi, tai asianosaisen oikeusturvan toteutumisen turvaamiseksi aiheelliseksi.

TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄÄMÄ LAPSEN TUKI LASTENSUOJELUASIAN OIKEUDENKÄYNTIÄ VARTEN – AVUSTAJA, PROSESSIEDUNVALVOJA VAI EDUNVALVOJAN SIJAINEN?

Kirjoituksen tarkoituksena on helpottaa hallintotuomioistuintyötä ja prosessuaalisen tuen muodon valintaa tilanteessa, jossa se havaitsee ongelmia 12 vuotta täyttäneen lapsen prosessuaalisen oikeussuojan toteutumisessa hänen lastensuojeluasiansa käsittelyssä, eikä riittävää tukea ole järjestettävissä muilla keinoin. Tutkimuskysymyksenä on, mitä prosessuaalista tukimuotoa, eli avustajaa (LSL 87 §), prosessiedunvalvojaa (HLL 19 a §) vai edunvalvojan sijaista (LSL 22 § ja HLL 19 a §), tulisi käyttää, kun tuomioistuin havait-

see, että 12 vuotta täyttäneellä lapsella on vaikeuksia oman oikeusturvansa toteuttamisessa. Kirjoitus on lainopillinen ja tarkoituksena on antaa suosituskannanottoja käytännön soveltamistilanteisiin. Lisäksi kirjoituksessa on systematisoiva ote, koska tarkoituksena on helpottaa aihepiiriin liittyvien kysymysten jäsentelyä etenkin käytännön työssä. Kirjoituksessa sidotaan tulkintakannanotot aihepiirissä relevantteihin perus- ja ihmisoikeuksiin sekä ajankohtaiseen lapsioikeudelliseen oikeuskirjallisuuteen. Kirjoituksessa on nostettu esille myös kysymys siitä, kuka maksaa tuomioistuimen myötävaikuttamaan prosessuaaliseen tukeen liittyvät kustannukset.

Kirjoituksessa päädytään pitämään avustajanmääräämistä ensisijaisena 12 vuotta täyttäneen lapsen prosessuaalisena tukimuotona. Mikäli lapsi kuitenkin kärsii sellaisesta vammasta, sairaudesta tai mielenterveyden häiriöstä, mikä tosiasiallisesti estää häntä käyttämästä puhevaltaansa ja muodostaa mielipidettä, ei avustajan määrääminen enää ole välttämättä riittävä tukimuoto, vaan asiassa tulee harkittavaksi edunvalvojan määrääminen. Kirjoituksessa esitetään ratkaisuvaihtoehtoja edunvalvojan määräämiseen liittyvän kustannusongelman ratkaisemiseksi.

ILMASTOPOLITIIKKA OIKEUDENKÄYNNIN KOHTEENA – ONKO SUOMEN ILMASTOPOLITIIKAN RIITTÄVYYS MAHDOLLISTA SAATTAA TUOMIOISTUIMEN ARVIOITAVAKSI HALLINTORIITANA?

Seminaarityö käsitteli ”ilmasto-oikeudenkäynnin” mahdollisuutta Suomessa: olisiko Alankomaiden Urgenda-tapauksen kaltainen oikeudenkäynti mahdollinen suomalaisessa hallintolainkäytössä? Urgenda-tapauksessa tuomioistuin velvoitti ympäristöjärjestön vaatimuksesta Alankomaiden valtion vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään. Ratkaisu perustui siihen, että valtion katsottiin asettavan kansalaisensa vaaraan, kun sen päästövähennysoimet eivät olleet riittäviä ilmastonmuutoksen vaarallisimpien seurausten ehkäisemiseksi. Seminaarityössä keskityttiin selvittämään, olisiko hallintolainkäyttölain 69 §:ssä tarkoitettu hallintoriita mahdollinen menettely valtion ilmastotoimenpiteiden riittävyyden ja lainmukaisuuden selvittämiseksi. Yksiselitteistä vastausta kysymykseen ei ole mahdollista antaa. Ajatus ilmastohallintoriidasta ei täysin kivuttomasti istu suomalaiseen järjestelmään. Toisaalta hallintoriitoja koskeva sääntely on joustavaa eikä hallintoriidan käyttöalan rajoja ole kattavasti palautettu oikeuskäytännössä.

Informaatikko **Henna Classen**

SÄHKÖINEN VIESTINTÄPALVELU HELPOTTAA ASIOINTIA HALLINTO-OIKEUDESSA

Hallinto- ja erityistuomioistuimissa avattiin kesäkuussa sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta kansalaiset ja yhteisöt voivat hoitaa niissä asioitaan. Asiointipalvelun kautta tuomioistuimelle voi lähettää valituksen, vastata kuulemispyyntöihin, toimittaa selvityksiä ja esittää kysymyksiä. Myös koko oikeudenkäyntiprosessi voidaan hoitaa sähköisesti. Tavoitteena on, että asiointipalvelusta tulee muutoksenhakijoille ensisijainen tapa viestiä hallinto- ja erityistuomioistuinten kanssa.

Saadun palautteen perusteella käyttäjät ovat olleet tyytyväisiä asiointipalveluun ja pitävät sitä helppona käyttää. Sähköisen viestintäpalvelun avulla asiointi sujuvoituu ja nopeutuu, kun esimerkiksi postista noudettavista saantitodistuskirjeistä voidaan luopua ja oikeuden päätös saadaan tiedoksi asiointipalvelun kautta. Sähköinen asiointi on myös tietoturvallinen tapa olla yhteydessä hallinto-oikeuteen. Palveluun tunnistautuminen tapahtuu Suomi.fi-palvelussa joko omilla pankkitunnuksilla, sähköisellä henkilökortilla tai mobiilivarmenteella.

Ensi vaiheessa vuoden 2018 jälkipuoliskolla Helsingin hallinto-oikeuden asiointipalveluun tuli 99 asiaa. Järjestelmän kautta annettiin tiedoksi 26 päätöstä. Palvelun tunnettuuden lisääntyessä käyttäjämäärätkin tulevat kasvamaan.

Asiointipalvelu on osa hallinto- ja erityistuomioistuinten toiminnanohjaus- ja dokumentaatiohallinnan kehittämishanketta (HAIPA), joka otetaan käyttöön vuonna 2019. Kun nyt erillinen asiointipalvelun käyttöliittymä poistuu HAIPA-järjestelmän myötä, asiakirjojen käsittely sujuvoituu ja palvelun hyödyt konkretisoituvat myös tuomioistuimissa.

Tiedottaja **Pihla Pitkänen**

ASiantuntijapalvelu siirsi lastensuojelu- asioiden asiakirjat sähköiseen muotoon

Hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenten ja tuomioistuinten välinen sähköinen asiantuntijapalvelu otettiin käyttöön syyskuussa 2018. Järjestelmän kautta asiantuntijajäsenet voivat valmistautua suulliseen käsittelyyn ja lukea oikeudenkäyntiasiakirjoja sähköisessä muodossa.

Helsingin hallinto-oikeudessa järjestelmä otettiin käyttöön lastensuojeluasioissa suullisten käsittelyiden asiakirja-aineistojen ja päätösluonnosten toimittamisessa asiantuntijajäsenille. Järjestelmän kautta asiantuntijajäsenet saavat kaiken suullisiin käsittelyihin liittyvän aineiston sähköisesti. Lastensuojeluasioissa hallinto-oikeudessa siirryttiin muutenkin sähköiseen käsittelyyn, kun myös kaikki kokoonpanoille jaettava materiaali on sähköisessä muodossa asianhallintajärjestelmässä. Helsingin hallinto-oikeus luopui lastensuojeluasioiden kohdalla kokonaan asiakirjojen kopioinnista ja paperilla toimitetut asiakirjat skannataan sähköiseen muotoon.

Käyttöönoton jälkeen kaikki lastensuojeluasioiden suullisiin käsittelyihin liittyvät oikeudenkäyntiasiakirjat ovat kulkeneet sähköisen asiantuntijapalvelun kautta ja lähetyksiä on tehty noin 80 kappaletta. Asiantuntijapalvelu on nopeuttanut ja helpottanut tuomioistuimen ja asiantuntijajäsenten välistä asiakirjakiertoa. Lisäksi sähköinen asiantuntijapalvelu on säästänyt paperia, kun asiakirjojen kopioinnista on luovuttu.

Sähköinen asiantuntijapalvelu on väliaikainen ja se tulee poistumaan käytöstä HAIPAn käyttöönoton myötä. HAIPAn käyttöönoton jälkeen yhteydenpito asiantuntijajäsenten ja kokoonpanon välillä tapahtuu HAIPAn kautta.

Tiedottaja Pihla Pitkänen

OIKEUSLAITOKSEN HELSINKI CUPIN VOITTO HELSINGIN HALLINTO-OIKEUDELLE

Helsingin hallinto-oikeuden jalkapallojoukkue voitti 25.5.2018 järjestetyn Oikeuslaitoksen Helsinki Cupin. Mestaruus ratkesi rangaistuspotkuille venyneessä finaaliottelussa maalein 5-4.

Helsingin hallinto-oikeuden järjestelyvastaalla ollut Helsinki Cup pelattiin aurinkoisessa säässä Telia 5G Areenalla Töölössä. Hallinto-oikeuden 14-henkisen joukkueen lisäksi kentän laidalla nähtiin toimitsijatiimi sekä hallinto-oikeuden oma huutosakki.

Helsingin hallinto-oikeus kohtasi alkusarjan peleissään Markkinaoikeuden, joka kaatui maalein 4-2, sekä Vakuutusoi-
keuden, jonka kanssa ottelu päättyi tasalukemiin 0-0.

Jatkopeleissä hallinto-oikeuden joukkue kaatoi ensin FC Itä-Uusimaa Unitedin luvuin 4-2 ja välierässä Helsingin ulosot-
toviraston rangaistuspotkujen jälkeen luvuin 4-3.

Finaaliottelussa vastaan asetui Kuluttajariitalautakunta ja
varsinainen pelaika päättyi lukemiin 0-0. Rangaistuspotkuista

muodostui varsinainen trilleri, kun ratkaisu venyi kuudenteen pariin. Hallinto-oikeus otti lopulta Antti Pietisen maalilla ja maalivahti Daniel Rehnströmin torjunnalla voiton lukemin 5-4. Pronssille turnauksessa sijoittui Helsingin Asianajajayhdistys.

Helsingin hallinto-oikeuden omaksi maalikuninkaaksi kruu-
nattiin Henri Turunen tehoilla 4+2 (peli-aika + rangaistuspot-
kut). Palloja turnauksen aikana maaliin saattoivat myös Antti
Pietinen (1+5), Jukka Ojala (3+0) sekä Thea Talvia (1+1).

Helsingin hallinto-oikeudelle kultamitali oli ensimmäinen
mitalisijoitus niiden seitsemän vuoden aikana, joina nykymuo-
toisia tuomioistuineläytöksen jalkapalloturnauksia on järjestetty.
Vuoden 2019 Helsinki Cupin järjestelyistä vastaa hallinto-oi-
keuden harjoittelusparraaja markkinaoikeus, joka nappasi itsel-
leen turnauksen huutosakkipalkinnon.

POIMINTOJA JULKAISTUISTA PÄÄTÖKSISTÄ

ISTUNTOSALI
SESSIONSSAL

Toimintakertomusvuonna Helsingin hallinto-oikeus julkaisi kolme päätöstiivistelmää. Lisäksi Finlex-tietokannassa julkaistiin 22 ratkaisua. Julkaistujen päätösten joukossa oli muun muassa rakentamis- ja veroasioita. Alla poimintoja päätöksistä.

MIGREENISTÄ KÄRSIVÄLLÄ KOKELAALLA OIKEUS SAADA SÄHKÖINEN YLIOPPILASTUTKINTO TULOSTETTUNA PAPERILLE SILTÄ OSIN KUIN SE ON MAHDOLLISTA

Helsingin HAO 26.6.2018 18/0506/1

Ylioppilastutkintolautakunta myönsi kokelaalle erityisjärjestelyjä ylioppilastutkinnon sähköisten kokeiden suorittamiseen lääkärintlausunnon perusteella syksyn 2017 ylioppilastutkinnosta lähtien. Kokelas kärsii voimakkaista migreenikohtauksista, jotka voivat aiheutua muun muassa näyttöpäätteistä ja vilkkuvista valoista. Ylioppilastutkintolautakunnalle lähettämässään hakemuksessa kokelas haki oikeutta muun muassa erilliseen kirjoitustilaan ja paperisiin kokeisiin sähköisten kokeiden tilalle. Myöhemmin valittaja haki myös oikeutta käyttää avustajaa digitaalisissa kokeissa. Ylioppilastutkintolautakunta myönsi kokelaalle muut haetut erillisjärjestelyt paitsi oikeuden saada suorittaa ylioppilastutkinnon sähköiset kokeet paperisina kokeina. Kokelas valitti Ylioppilastutkintolautakunnan päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Helsingin hallinto-oikeus totesi kesäkuussa antamassaan ratkaisussa, että Ylioppilastutkintolautakunnan kokelaalle myöntämät erityisjärjestelyt eivät olleet riittäviä. Hallinto-oikeuden päätös nojautuu ylioppilastutkinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan sairauden tai siihen rinnastettavan syyn vuoksi kokeet samalla tavalla muiden kanssa suorittamasta estynyt kokelas on oikeutettu poikkeavalla tavalla järjestettävään ylioppilaskokeeseen. Hallinto-oikeus otti asiaa ratkaistessaan huomioon myös sen, että valittajan oikeus avustajaan digitaalista koetta tehtäessä poistaa ainoastaan osan valittajalle digitaalisen materiaalin käytöstä ja tehtävien suorittamisesta aiheutuvista haitoista.

Hallinto-oikeus katsoi, että valittajan tulee erityisjärjestelyinä saada koetehtävät paperille tulostettuna siltä osin kuin se on

mahdollista, ja että hänellä oikeus suorittaa ne näiltä osin muuten kuin digitaalisesti. Päätöksellään hallinto-oikeus kumosi Ylioppilastutkintolautakunnan päätöksen tältä osin ja palautti asian Ylioppilastutkintolautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi.

OLYMPIAKOMITEAN VALTIONAVUSTUSTEN TAKAISINPERINTÄ PYSYI PÄÄOSIN VOIMASSA

Helsingin HAO 27.11.2018 18/0908/2

Opetus- ja kulttuuriministeriö oli myöntänyt Suomen Olympiakomitealle vuonna 2014 erityisavustuksia valittajan huippu-urheiluyksikön toimintaan ja ohjelmiin, Sotšin vuoden 2014 olympialaisiin, joukkuepallolulajien kehittämiseen, Sport Finland -tapahtumatoimistoon sekä yleisavustuksen vuoden 2014 toimintaan. Ministeriö suoritti tarkastuksen Olympiakomitean vuoden 2014 valtionavustusten sekä vuodeksi 2013 valmennusosaamisen kehittämiseen myönnetyn erityisavustuksen käytöstä, jonka perusteella se määräsi Olympiakomitean maksamaan valtiolle takaisin yli 400 000 euroa myönnettyistä valtionavustuksista säädettyine korkoineen. Olympiakomitea valitti päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Päätöksessään Helsingin hallinto-oikeus totesi, että ministeriöllä on valtionavustuslain 15 §:n nojalla velvollisuus huolehtia valtionavustuksen asianmukaisesta ja riittävästä valvonnasta hankkimalla valtionavustuksen käyttö- ja seurantatietoja sekä muita tietoja samoin kuin tekemällä tarvittaessa tarkastuksia. Ministeriöllä on myös valtionavustuslain 16 §:n nojalla oikeus suorittaa valittajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia. Ministeriö on voinut erityisavustuksia koskevien ehtojen noudattamisen valvomiseksi tarkastaa valittajan varainhankinnan ja sen jakautumisen eri hankkeille toteuttamassaan laajuudessa eikä ole käyttänyt tarkastusta suorittaessaan toimivaltaansa muuhun kuin se on tarkoitettu.

Hallinto-oikeus totesi, että valtionavustusten ehtojen on ilmeistä selkeästi avustuspäätöksestä ja siihen mahdollisesti liitetystä asiakirjoista, ja ministeriön hyväksymät harkinnanvaraisiin avustuksiin liittyvät ehdot ja rajoitukset on tarkoitettu avustuksia myönnettäessä sitoviksi ohjeiksi.

Erityisavustusten sekä yleisavustuksen myöntämistä koskevilla päätöksissä on todettu, että valtionavustukset on myönnetty käytettäväksi liitteissä mainituin ehdoin ja rajoituksin.

Ministeriön harkintavaltaan kuuluu myös mahdollisuus päättää ehtoja ja rajoituksia soveltaen, mitä kuluja pidetään avustettavan kohteen kannalta kohtuullisina menoina. Hallinto-oikeus katsoi, että ministeriö on voinut pitää yli 70 000 euroa/työntekijä ylittäneitä palkkauskustannuksia menoina, jotka eivät ole olleet valtionavustuksella katettavia hyväksyttäviä menoja.

Hallinto-oikeus kuitenkin alensi huippu-urheiluyksikön toimintaan ja ohjelmiin sekä Sotšin vuoden 2014 olympialaisiin myönnettyjen erityisavustusten takaisinperittävää määrää 30 791 eurolla, joiden katsottiin olevan avustuspäätöksessä olevan erityisehdon mukaan omalla varainhankinnalla katettavia kustannuksia. Hallinto-oikeus hylkäsi Olympiakomitean valituksen muilta osin.

VIRTUAALIVALUUTAN ARVONNOUS ON PÄÄOMATULOA, KUN VASTIKKEELLISESTI HANKITTUA VIRTUAALIVALUUTTA KÄYTETÄÄN TOISEN VIRTUAALIVALUUTAN HANKKIMISEEN

Helsingin HAO 6.7.2018 18/0426/3

Verohallinto oli tekemällään päätöksellä lausunut ennakkoratkaisuna, että virtuaalivaluutan arvonnoususta ei realisoidu veronalaista pääomatuloa, kun virtuaalivaluutoilla käydään kauppaa vaihtaen niitä toisiin virtuaalivaluuttoihin ilman, että virtuaalivaluutaa (bitcoin tai ethereum) vaihdetaan missään vaiheessa viralliseksi valuutaksi. Veronsaajien oikeudenvilvontayksikkö valitti ennakkoratkaisusta Helsingin hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeus katsoi, että puheena olevasta virtuaalivaluuttojen vaihtamisesta johtuvat arvonnousut tulevat verovelvollisen vallintaan vaihtohetkellä, kun hänen on mahdollista käyttää saamansa arvonnousu esimerkiksi uusiin virtuaalivaluuttavaihtoihin taikka halutessaan ottaa voitot muutoin käyttöönsä. Tulon syntymisen kannalta

ratkaisevaa merkitystä ei katsottu olevan sillä, että mahdollinen saatu arvonnousu ei missään vaiheessa muutu viralliseksi valuutaksi, vaan sillä, että verovelvollinen voi disponoida arvonnoususta. Siten mahdollisessa arvonnousussa on kysymys vaihtotapahtuman johdosta realisoituneesta pääomatulosta, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen.

Hallinto-oikeus katsoi, että vaikka virtuaalivaluutalla ei ole lainsäädäntöön perustuvaa virallista asemaa, on sitä kuitenkin pidettävä omaisuutena, jolla on erilaisten aineettomien oikeuksien tavoin lähtökohtaisesti varallisuusarvoa ja jonka omistusoikeus on mahdollista luovuttaa. Kun virtuaalivaluuttojen osalta ei verolainsäädännössä ollut olemassa erityisiä säännöksiä, hallinto-oikeus katsoi, ettei kuvatuista virtuaalivaluuttojen vaihdoista saatuun voittoon ollut perusteita olla soveltamatta omaisuuden luovutusvoittoa koskevia säännöksiä.

Ennakkoratkaisua muutettiin siten, että käytettäessä kuvatuin tavoin vastikkeellisesti hankittua virtuaalivaluutaa toisen virtuaalivaluutan hankkimiseen, käytetyn virtuaalivaluutan arvonnousu on pääomatuloa, johon sovelletaan luovutusvoiton laskemista koskevia säännöksiä.

KUNTOUTETTAVALLE TARJOTTAVAT MAJOITUS-, RAVINTOLA- TAI ATERIAPALVELUT ARVONLISÄVEROTTOMIA PALVELUITA

Helsingin HAO 25.9.2018 18/0704/4

Yhdistys järjestää lääkinnällistä kuntoutusta sopeutumisvalmennuksena. Sopeutumisvalmennuksen kohderyhmä ovat elinsiirron saaneet potilaat ja näiden läheiset. Verohallinto oli lausunut ennakkoratkaisuna, että yhdistyksen sopeutumisvalmennuksen yhteydessä kuntoutettaville ja näiden läheisille tarjottavia majoitus- ja ateria- tai ravintolapalveluita, kuntoutettavan läheisille annettavia ohjaus- ja neuvontapalveluja liittyen kuntoutettavan terveyteen ja sosionomin suorittamaa sosiaalista aktiivointia ja neuvontaa kuntoutettavalle ja tämän läheisille ei pidetty arvonnolisäverottomina terveyden- ja sairaanhoitopalveluina. Yhdistys valitti Verohallinnon

ennakkoratkaisusta Helsingin hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeus totesi, että yhdistyksen sopeutumisvalmennus koostuu useista erillisistä ennakkoratkaisuhakemuksessa kuvatuista suoritteista, joita tarjotaan sekä kuntoutettaville että heidän läheisilleen. Kullakin suoritteella on itsenäinen käyttötarkoitus ja ne ovat helposti eriteltävissä toisistaan. Näin ollen palvelukokonaisuuden jakamista osiin ei ollut pidettävä keinotekoisena vaan jokaista siihen sisältyvää palvelua oli arvioitava erikseen.

Hallinto-oikeus totesi tämän jälkeen, että yhdistyksen tarjoamat majoitus-, ateria- ja ravintolapalvelut eivät olleet terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaa terveyden- ja sairaanhoitopalvelua eikä siten verotonta arvonlisäverolain 34 §:n perusteella. Kuntoutettavan läheisille annetuilla ohjaus- ja neuvontapalvelulla ei ole välitöntä terapeutista tarkoitusta eikä niiden siten voitu katsoa olevan arvonlisäverolain 34 §:ssä ja 35 §:ssä tarkoitettuja terveyden- ja sairaanhoitopalveluja. Myöskään sosionomin antaman palvelun ei katsottu olevan verotonta arvonlisäverolain 34 §:n ja 35 §:n perusteella, koska sosionomia ei ole mainittu terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevassa laissa tai asetuksessa terveydenhuollon ammattihenkilönä.

Kuntoutettavan läheisille annettavat palvelut eivät myöskään ole verottomia terveystalv palveluja, koska niitä ei anneta suoraan kuntoutettaville. Sillä seikalla, että kyseiset palvelut voivat osittain välillisesti vaikuttaa hoitotoimen kohteena olevan henkilön terveydentilaan tai työkykyyn, ei ollut asiassa ratkaisevaa merkitystä. Kyse ei ollut hoidon yhteydessä luovutetuista hoitoon tavanomaisesti liittyvistä palveluista.

Lääkäriin läheteellä sopeutumisvalmennuksessa terveyden- ja sairaanhoitopalveluksi luokiteltujen palvelujen kohteena olevalle henkilölle luovutettavia majoitus-, ateria- tai ravintolapalveluja oli pidettävä terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä luovutettuina, hoitoon tavanomaisesti liittyvinä palveluina siltä osin, kuin yhtiö tuottaa majoitus- ja ateria- tai ravintolapalvelut itse, eikä kyse ole avomuotoisena järjestetystä kuntoutuksesta. Sosionomin sopeutumisvalmennuksen yhteydessä tarjoamaa palvelua ei voida pitää arvonlisäverolain 34 §:n 2 momentin mukaisena hoidon yhteydessä annettavana hoitoon tavanomaisesti liittyvänä palveluna.

HELSINGIN UUSI YLEISKAAVA OSITTAIN LAINVASTAINEN

Helsingin HAO 5.2.2018 18/0049/5

Helsingin uusi yleiskaava – Kaupunkikaava käsittää koko Helsingin alueen lukuun ottamatta Östersundomin aluetta, jonne laaditaan kuntien yhteistä yleiskaavaa. Helsingin yleiskaavaa koskevaan kaupunginvaltuuston päätökseen 26.10.2016 § 272 kohdistui kaikkiaan 50 valitusta. Yleiskaavasta valittivat eri viranomaistahot, yhdistykset, asunto-osaakeyhtiöt, yhtiöt ja yksityishenkilöt.

Valituksissa, joista useimmat kohdistuivat useisiin alueisiin tai kohteisiin, oli vaadittu kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen kumoamista muun muassa kaavan esitystapaan, vuorovaikutuksen puutteellisuuteen sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten vastaisuuteen vedoten.

Hallinto-oikeus kumosi yleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen lainvastaisena Länsiväylää, Turunväylää, Hämeenlinnanväylää ja Lahdenväylää koskevien kaupunkibulevardi-merkintöjen osalta. Lisäksi hallinto-oikeus kumosi päätöksen osittain näihin merkintöihin rajoittuvien asuinrakentamista koskevien kaavamerkintöjen osalta. Hallinto-oikeus katsoi, että maakuntakaavan edellyttämiä perusteita mainittujen väylien muuttamiseksi kaupunkibulevardeiksi ei ollut esitetty. Selvitysten perusteella ei ollut myöskään edellytyksiä arvioida yleiskaavan täyttävän valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja liikenteen järjestämistä koskevia laissa edellytettäviä vaatimuksia. Muilta osin hallinto-oikeus hylkäsi kaupunkibulevardeihin liittyvät valitukset.

Hallinto-oikeus kumosi myös Hämeenlinnanväylän varrelta Keskuspuiston alueelle ja maakuntakaavan virkistysalueelle osoitetut uudet rakentamisalueet maakuntakaavan vastaisena. Hallinto-oikeuden mukaan yleiskaavan toteutuminen merkitsisi maakuntakaavassa osoitetun virkistysalueen laajaa supistumista.

Lisäksi hallinto-oikeus kumosi yleiskaavan hyväksymistä koskevan päätöksen lainvastaisena Melkin ja Itä-Villingin saarten, Vartiosaaren, Ramsinniemen, Ilmalan varikkoalueen sekä eräiden Pitäjänmäen aseman eteläpuolelle sijoittuvien kaavamerkintöjen

osalta. Yleiskaavan rakentamista koskevat merkinnät Melkin, Itä-Villingin ja Vartiosaaren sekä Ramsinniemen osalta eivät vastaa maakuntakaavaa. Maakuntakaavassa Melkki ja Villingin itäosa on ensisijaisesti osoitettu puolustusvoimien alueeksi ja toissijaisesti virkistysalueeksi. Ramsinniemi on maakuntakaavassa merkitty pääosin virkistysalueeksi. Vartiosaaren osalta kumoamisperusteena oli muun muassa saaren kulttuuriympäristön arvot. Ilmalan varikkoalueen osalta yleiskaavassa ei oltu huomioitu raideliikenteen oletetun kasvun ja siihen liittyvien varikkoalueiden tarpeita riittävässä määrin. Pitäjämäkeä koskevissa kaavamerkinnöissä ei ole huomioitu nykyiseen tehdastoimintaan tarvittavia suoja-alueita tarvittavissa määrin.

Muilta osin Helsingin yleiskaavaan kohdistuneet valitukset hylättiin. Hylätyiksi tulivat siten muun ohella Malmin lentokenttää ja Tuomarinkylän kartanon aluetta koskevat valitukset. Malmin lentokenttäaluetta koskevan kaavaratkaisun kumoamista oli vaadittu kaikkiaan 16 eri valituksessa. Tuomarinkylän alueeseen kohdistui kuusi valitusta.

KUNNALLA OIKEUS PÄÄTTÄÄ HENKILÖKOHTAISEN AVUN JÄRJESTÄMISESTÄ

Helsingin HAO 13.11.2018 18/0985/6

Viranhaltija oli myöntänyt A:lle henkilökohtaista apua 100 tuntia kuukaudessa ajalle 1.1.2018–31.12.2018. Päätöksen mukaan A voi suunnitella tuntimäärän jakautumisen kuukauden ajalla tarpeen mukaan. Henkilökohtainen apu ostettiin yrityksen kautta, jonka kanssa kunnalla oli sopimus henkilökohtaisen avun tuottamisesta ostopalveluna. Asiassa saadun selvityksen mukaan A:lla on nyt neljä avustajaa.

A oli tehnyt hakemuksen omaisen toimimisesta hänen yhtenä henkilökohtaisena avustajanaan. A oli perustellut sitä, että pojan tulisi toimia hänen henkilökohtaisena avustajanaan, ajoittaisilla vaikeuksilla ostopalveluavustajien saatavuudessa, A:n vammoilla ja niiden oireilla sekä vaikeuksilla opastaa avustajia

ampumaharrastuksessa. Viranhaltija oli hylännyt hakemuksen, ja jaosto oli pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Asiassa oli hallinto-oikeudessa kysymys siitä, oliko A:lla määräysvaltaa siihen, kuka toimii työntekijänä palveluntuottajalta hankittavassa palvelussa ja voiko A:n poika toimia hänen yhtenä henkilökohtaisena avustajanaan.

Hallinto-oikeus totesi, että kunnalla oli oikeus päättää palvelujen järjestämisestä, mihin sisältyi oikeus määritellä palvelun sisältö ja toteuttamistapa. Tässä tapauksessa kunta oli päättänyt järjestää henkilökohtaisen avun palvelun A:n toiveen mukaisesti ostopalveluna. Valittu järjestämistapa tai sen toimeenpano ei saa estää tai kaventaa vammaiselle kuuluvien oikeuksien toteutumista ja ostopalvelutilanteessakin on otettava huomioon vaikeavammaisen henkilön näkemykset avuntarpeestaan. Hallinto-oikeus katsoi, että kunnalla on lausumillaan palvelujen käyttäjien yhdenvertaisuuteen ja palvelun sisällön ja laadun varmistamiseen liittyvin perustein ollut oikeus sopia palveluntuottajan kanssa ehdosta, jonka mukaan asiakkaan omaista tai läheistä ei voida käyttää asiakkaan henkilökohtaisena avustajana ilman erityisen painavaa syytä. Ehdon asettamisella ei edellä todettu huomioon ottaen ole asetettu asiakkaalle lakiin perustumattomia rajoituksia.

Asiassa ei ollut ilmennyt, että A:n aivovamma ja siihen liittyvät neuropsykologiset oireet edellyttäisivät henkilökohtaiselta avustajalta sellaista erityisosaamista, jonka vuoksi nimenomaan hänen poikansa toimiminen avustajana olisi perusteltua. Saadun selvityksen mukaan palveluyrittäjä oli saanut palkattua yhteensä neljä avustajaa A:lle. Nämä seikat huomioon ottaen asiassa ei voitu katsoa esitetyn vammaispalvelulain 8 d §:n 4 momentissa tarkoitettuja erityisen painavia syitä A:n pojan toimimiselle A:n henkilökohtaisena avustajana. Hallinto-oikeus katsoi siten, että viranhaltija ja jaosto olivat voineet hylätä A:n vaatimuksen.

LAUSUNNOT JA ASIAANTUNTIJAKUULEMISET TILASTOT

LAUSUNNOT JA ASiantuntijakuulemiset

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA

- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Kirjallinen asiantuntijalausunto koskien Valtioneuvosto selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019-2022

EDUSKUNNAN KUNTA- JA TERVEYSJAOSTO

- Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNTA

- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle tieliikennelainsäädännön eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle EU:n yleistä tietosuojaa-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi
- Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto koskien Valtioneuvosto selontekoa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019-2022
- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Asiantuntijakuuleminen ja kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

KANSALLISARKISTO

- Lausunto koskien massadigitoinnin jatkosuunnittelu- projektissa valmisteltua viranomaisohjeistusta

OIKEUSMINISTERIÖ

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta
- Lausunto koskien turvallisuus selvitysten laatimista tuomioistuimissa
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi julkisista kuulutuksista annetun lain kumoamiseksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Lausunto arvomuistiota luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain muutostarpeista
- Lausunto koskien tuomioistuinviraston perustamista
- Lausunto työryhmälle mietintöluonnoksesta koskien hallinnollisten sanktioiden sääntelyä

SISÄMINISTERIÖ

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi klinisistä lääketutkimuksista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi uudeksi asiakas- ja potilaslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

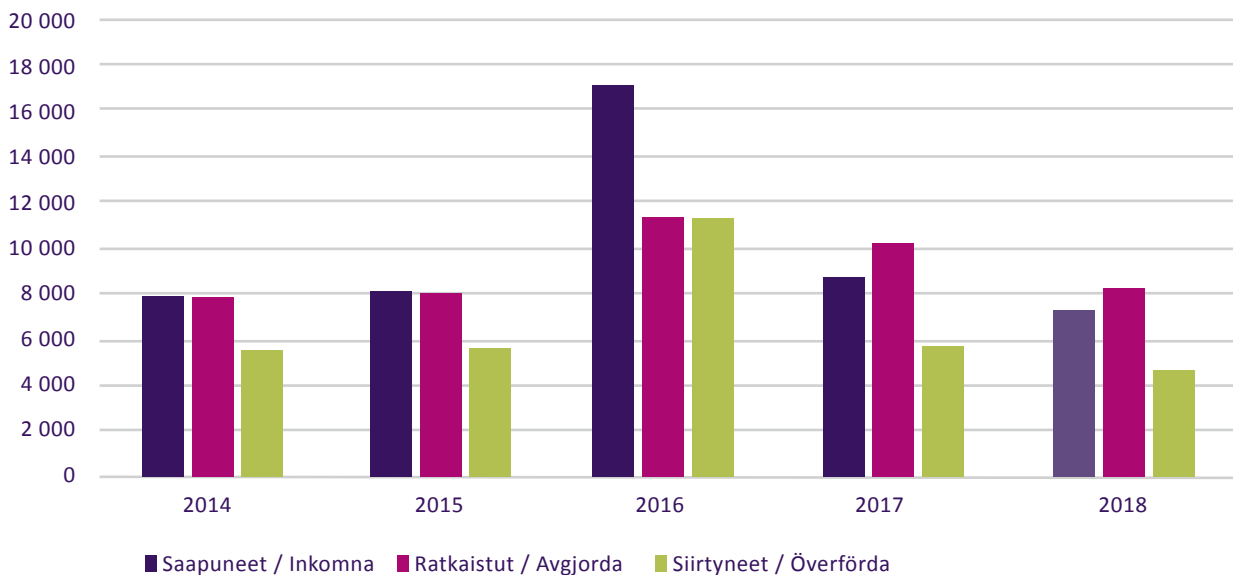
- Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain eräiden säästösten kumoamiseksi
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Digi- ja väestötietovirastoa koskevaksi lainsäädännöksi sekä laeiksi eräiden rekisterihallintoa koskevien lakien muuttamisesta
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
- Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelyihin liittyviksi laeiksi
- Lausunto luonnoksesta Valtioneuvoston asetukseksi poliittisesti merkittävistä julkisista tehtävistä

AVAINLUVUT / NYCKELTAL

VUOSI / ÅR	2018	2017
SAAPUNEET ASIAT / Inkomna ärenden	7 304	8 762
Ennakoarvio / Förhandsuppskattning	9 570	13 990
RATKAISTUT ASIAT / Avgjorda ärenden	8 274	10 257
Tavoite / Målsättning	9 830	13 410
VIREILLÄ OLEVAT ASIAT VUODEN LOPUSSA / Anhängiga vid årets slut	4 678	5 708
Ennakoarvio / Förhandsuppskattning	5 883	12 435
SUULLISET KÄSITTELYT / Muntliga förhandlingar	376	268
Tavoite / Målsättning	194	194
KESKIMÄÄRÄINEN KÄSITTELYAIKA (kk) / Handläggningstiden i genomsnitt (mån)	9	8
Tavoite / Målsättning	8	9
KESKIMÄÄRÄINEN VIREILLÄOLOAIKA 1.1.2019 (kk) / Genomsnittlig tid ärenden varit anhängiga (mån)	6	7
YLI VUODEN VIREILLÄ OLLEET ASIAT / Ärenden som varit anhängiga längre än ett år		
Määrä vuoden lopussa / Antal vid årets slut	509	914
Tavoite / Målsättning	570	570

ASIAMÄÄRÄT / ANTALET ÄRENDEN

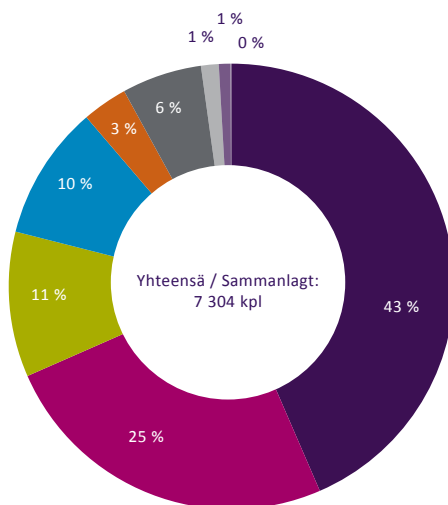
AVAINLUVUT / NYCKELTAL

VUOSI / ÅR	2018	2017
VAKINAISET VIRAT / Ordinarie tjänster	141	140
Sovittu htv-määrä / Avtalade årsverken	241	241
Toteutunut htv / Förverkligade årsverken	202	202
TALOUDELLISUUS (euroa) / Resursanvändning (euro)*		
Nettomenot/ratkaistu asia / Nettoutgift/avgjort ärende	1 084	840
Tavoite / Målsättning	988	804
TUOTTAVUUS / Produktivitet*		
Ratkaistut asiat/henkilötyövuodet / Avgjorda ärenden/årsverken	67	89
Tavoite / Målsättning	73	95
TOIMINTAMENOT (euroa) / Verksamhetsutgifter (euro)		
Palkat / Löner	12 931 037	12 630 106
Muut toimintamenot / Övriga verksamhetsutgifter	2 370 847	2 547 633
Toimintamenot yhteensä / Verksamhetsutgifter sammanlagt	15 301 884	15 177 739

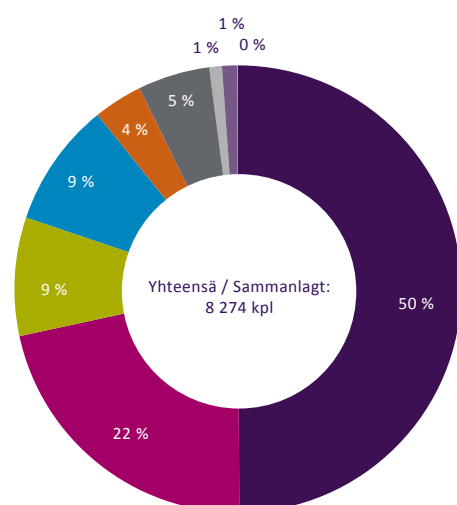
*Tuottavuus- ja taloudellisuusluvut on laskettu ns. painotetun työmäärän perusteella, jossa on painokertoimen avulla otettu huomioon asiaryhmien välinen ero työmäärässä. / Produktivitetens och resursanvändningen har beräknats utgående från en så kallad viktad arbetsmängd, där man med hjälp av viktcoefficienter har beaktat skillnaderna i arbetsmängd mellan olika ärendegrupper.

ASIAMÄÄRÄT / ANTALET ÄRENDEN

SAAPUNEET / INKOMNA

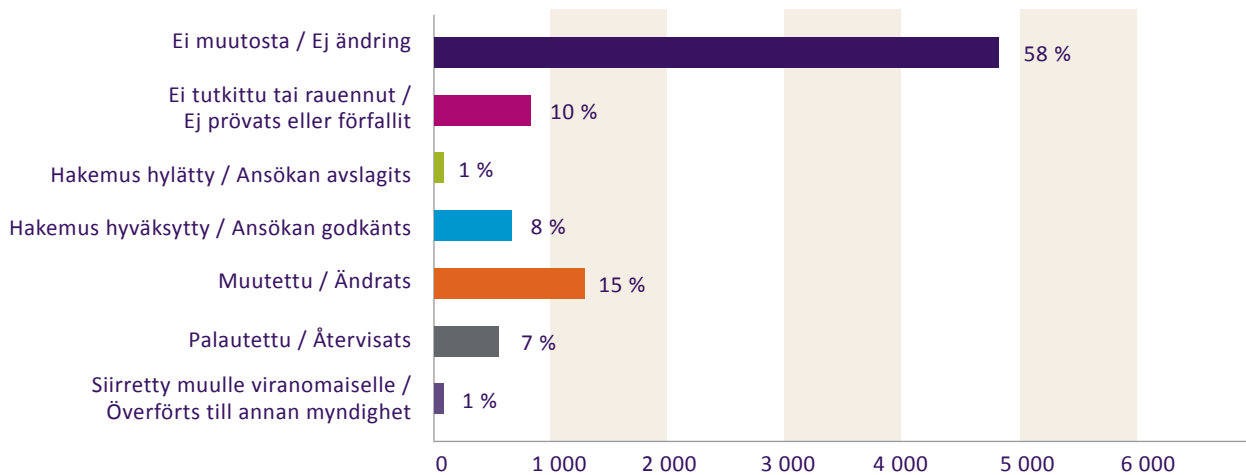
RATKAISTUT / AVGJORDA

PÄÄASIARYHMÄT / HUVUDÄRENDEGRUPPERNA

■ Ulkomaalaisasiat / Utlänningsärenden ■ Sosiaali- ja terveydenhuolto / Social- och hälsovård ■ Valtio-oikeus ja yleishallinto / Statsrätt och allmän förvaltning ■ Verot / Skatter ■ Rakentaminen / Byggande ■ Taloudellinen toiminta mukaan lukien liikenne- ja viestintäasiat / Ekonomisk verksamhet inkl. trafik och kommunikation ■ Itsehallinto / Självstyrelse ■ Ympäristö / Miljö ■ Muut asiat / Övriga ärenden

RATKAISTUJEN ASIOIDEN LOPPUTULOS / HUR ÄRENDENA SLUTAT

PÄÄTÖSTEN PYSYVYYS / HUR ÄRENDENA SLUTAT I HFD

Korkein hallinto-oikeus käsitteli kertomusvuonna yhteensä 2 567 Helsingin hallinto-oikeuden päätöksistä vuonna 2018 tai aiempina vuosina tehtyä valitusta tai valituslupahakemusta. Päätöstä muutettiin tai asia palautettiin uudelleen käsiteltäväksi 9,6 %:ssa käsitellyistä asioista.

Under det år som verksamhetsberättelsen gäller behandlade högsta förvaltningsdomstolen totalt 2 567 besvär eller besvärstillståndsansökningar om Helsingfors förvaltningsdomstols beslut som lämnats in 2018 eller tidigare. Högsta förvaltningsdomstolen ändrade beslutet eller returnerade ärendet till ny behandling i 9,6 % av fallen.

TYÖTILASTO 2018

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
VALTIO-OIKEUS JA YLEISHALLINTO					
Opetus- ja sivistystoimi					
Ammattikorkeakoulut	2	2	3	1	6,2
Ammattiopetus	2		2		12,5
Perusopetus ja lukio	55	92	85	61	6,3
Yliopistot ja korkeakoulut	44	15	43	16	7,3
Turvallisuus, yleinen järjestys ja eräät luvat					
Ampuma-aseasiat	33	48	39	42	11,7
Arpajais- ja rahankeräysluvat	1	3	1	3	17,6
Muu turvallisuutta, yleistä järjestystä ja eräitä lupia koskeva asia	7	6	6	7	10,1
Palo- ja pelastustoimi sekä väestönsuojelu	1	1	2		14,3
Todistajansuojelu	1		1		10,7
Työvoima-asiat					
Muu työvoima-asia	9	8	11	6	13,2
Työsuojelu	6	2	5	3	14,7
Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus		2	1	1	3,1
Valtion virkamiehet					
Muu virkamiesoikeusasia	4	5	3	6	20,2
Palkkaus, työaika ja vuosiloma / valtion virkamiehet	4	1	2	3	13,4
Virka- ja työsuhde	17	15	15	17	13,5
Valtio-oikeus					
Kansalaisuusasiat	262	239	196	302	14,6
Valtiolliset vaalit		1	1		1,7
Yleishallinto-oikeus					
Asiakirjajulkisuus	61	55	54	62	13,0
Edunpalautus ja vahingonkorvaus	2	3		4	
Harkinnanvaraiset ja muut valtiosuudet ja -avustukset	17	16	11	22	14,6
Holhoustoimen edunvalvonta	6	3	8	1	10,7
Maksuvapautus		3		3	
Muu yleishallintoasia	15	29	26	18	6,9
Nimiasiat	1		1		14,4
Oikeudenkäyntimaksua koskeva valitus	48	53	41	59	13,0
Oikeusavun myöntäminen, avustajan määrääminen ja palkkio	21	60	67	11	3,9
Passiasiat	2	5	3	4	4,4
Tasa-arvoasiat / muut kuin itsehallintoon liittyvät	7	10	4	13	14,0
Tietosuoja	5	8	4	9	4,6
Valtion perintö	1	1	1	1	10,8
Vankeinhoitoa koskevat asiat	12	72	64	19	1,8
Väestötietoasiat	9	12	9	12	11,9
Valtio-oikeus ja yleishallinto yhteensä	655	770	709	706	10,0

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
ITSEHALLINTO					
Kirkollisasiat					
Muu henkilöstöasia / kirkko	1	3	1	3	14,4
Muu kirkollisia	7	6	5	8	14,9
Palvelussuhde / kirkko	2	3	1	4	7,8
Kunnallisia					
Kunnalliset säännöt ja taksat	4	3	2	5	16,3
Kunnan talous	3	2	3	2	13,4
Muu henkilöstöasia / kunnat ja kuntayhtymät	13	6	11	8	16,4
Muu kunnallisia	40	42	32	50	11,0
Palkkaus, työaika ja vuosiloma / kunnat ja kuntayhtymät	5	3	2	6	17,1
Palvelussuhdeturva / kunnat ja kuntayhtymät	7	11	4	14	13,8
Virkavaali / kunnat ja kuntayhtymät	17	15	15	17	16,4
Itsehallinto yhteensä	99	94	76	117	13,6
ULKOMAALAISASIA					
Ulkomaalaisasiat					
Ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmä	4	20	12	12	6,4
Karkottaminen	64	26	67	21	13,0
Muukalaispassit ja muut matkustusasiakirjat	85	117	131	68	10,0
Muut oleskeluluvat	591	920	889	617	9,3
Muu ulkomaalaisia	35	50	58	27	7,8
Oleskeluluvat perheiden yhdistämisen perusteella	431	694	520	599	10,2
Turvapaikka-asiat	1 496	487	1 604	375	13,0
Turvapaikka-asiat / nopeutettu käsittely	156	690	620	226	4,1
Ulkomaalaisen käännyttäminen	104	134	144	93	9,1
Viisumiasiat	67	39	83	22	11,2
Ulkomaalaisasiat yhteensä	3 033	3 177	4 128	2 060	10,2
RAKENTAMINEN					
Maankäyttö- ja rakennusasiat					
Asemakaava	46	56	48	53	11,7
Kadut ja yleiset alueet	12	19	22	9	9,9
Lunastaminen kaavan perusteella	3		3		18,4
Lunastusasiat	1	3	1	3	10,5
Maakuntakaava	11	6	11	6	18,0
Maisematyö lupa	2	5	4	3	10,6
Muu maankäyttö- ja rakennusasia	2	2	2	2	12,2
Poikkeaminen / maankäyttö- ja rakennusasiat	29	37	42	24	10,0
Purkamislupa	1	1	1	1	11,0
Rakennusjärjestys		1	1		10,8
Rakennuskielto ja toimenpiderajoitus	2	3	2	3	12,9
Rakennuslupa	23	45	34	33	8,3
Rakennustuotteiden hyväksyntä	1		1		30,0
Rakennusvalvonta	18	15	20	13	10,3
Ranta-asemakaava		5		5	
Suunnittelutarveratkaisu	17	12	20	9	10,3
Toimenpidelupa	2	8	3	7	12,5
Tonttijako	1	1	1	1	9,4
Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen		1	1		5,4
Yleiskaava	69	13	65	17	14,5

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
Tieasiat					
Maantie	4	6	7	3	12,0
Yksityinen tie	5	1	5	1	11,8
Rakentaminen yhteensä	249	240	294	193	11,7
YMPÄRISTÖ					
Asuntotuotanto ja asuntoasiat					
Arava-asiat	1	1	1	1	11,5
Muu asuntoasia	1		1		16,6
Luonnonsuojelu					
Eläinsuojelu	9	10	18	1	5,6
Luonnonsuojelulain mukaiset asiat / paitsi Natura 2000 -verkosto	2	7	1	8	11,8
Maa-ainesasiat	34	2	33	3	21,6
Muu luonnonsuojeluasia		1	1		2,0
Rakennussuojelu		1		1	
Ulkoilu ja leirintä					
Ulkoiluasiat		4		4	
Vesitalous					
Vesihuoltolain mukainen asia	13	21	15	19	12,1
Ympäristönsuojelu					
Järjestetty jätteenkuljetus	3	1	4		8,9
Jättemaksut		1	1		1,5
Maasto- ja vesiliikenne		1		1	
Muu jätelain mukainen asia	7	2	7	2	12,5
Päästökauppalain mukaiset asiat	2		2		12,7
Terveysvalvonta	5	10	6	9	11,3
Ympäristönsuojelulain mukainen valvonta ja hallintopakko	1		1		9,4
Ympäristö yhteensä	78	62	91	49	13,9
SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO					
Lääkeasiat ja apteekkilaitos					
Apteekkiasiat	1	7	3	5	4,0
Lääkkeiden myyntilupa ja hintavalvonta	4	1	3	2	23,8
Sosiaaliasiat					
Erityinen huolenpito	4	4	8		5,0
Huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen	117	275	264	125	5,9
Huostassapidon lopettaminen	13	23	24	12	6,8
Kehitysvammaisten erityishuolto	7	17	16	8	2,6
Kiireellinen sijoitus ja sen jatkaminen	40	87	75	52	5,7
Lasten päivähoidon järjestäminen		1		1	
Lastensuojelukustannusten korvaaminen	13	12	16	9	11,6
Muu rajoitus sijaishuollossa	5	10	10	5	6,6
Muu sosiaaliasia	4	27	23	8	5,2
Muut lastensuojeluasiat	24	60	70	11	5,5
Omaishoidon tuki	31	51	62	20	5,1
Päihdehuolto	2	1	3		4,7

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
Sosiaalihuollon asiakasmaksut	7	15	13	9	5,5
Toimeentulotuen myöntäminen / Kela	70	220	151	125	6,7
Toimeentulotuen myöntäminen / Kunnat	108	147	172	83	7,3
Toimeentulotuen takaisinperintä	15	8	15	8	9,7
Vammaispalvelu	39	107	103	43	4,2
Yhteydenpidon rajoittaminen	53	95	115	33	6,2
Terveydenhuolto ja sairaanhoito					
Hoitoon määrääminen mielenterveysasiassa	87	602	589	99	1,5
Itsemääräämisoikeuden rajoittaminen mielenterveysasiassa	5	20	24		3,3
Muu mielenterveysasia	2	3	4	1	2,8
Muu terveydenhuolto- ja sairaanhoitoasia	1	2	3		1,5
Terveydenhuollon asiakasmaksut	2	1	3		6,1
Terveydenhuollon ja sairaanhoitotoimen harjoittaminen	12	20	20	12	6,2
Terveydenhuollon kustannusten korvaaminen	8	4	8	4	7,2
Sosiaali- ja terveydenhuolto yhteensä	674	1 820	1 797	675	4,6
TALOUDELLINEN TOIMINTA MUKAAN LUKIEN LIIKENNE- JA VIESTINTÄASIAT					
Elinkeinoasiat					
Julkiset hankinnat	1		1		2,3
Kaivostoiminta		4		4	
Kiinteistöjen ja asuntojen välitys	1	2	1	2	8,9
Kirjanpitolainsäädännön soveltaminen	7	11	11	7	9,8
Kuluttajansuoja	1		1		13,2
Majoitus- ja ravitsemisliikkeet, anniskelulupa-asiat sekä alkoholin vähittäismyynti		1	1		1,5
Muu elinkeinoasia	4	5	6	3	7,0
Rahoitusmarkkinoiden valvonta	1	4	2	3	6,2
Räjähdysaineet ja palavat nesteet	1		1		11,7
Sähkömarkkinat	2		2		12,2
Sähköturvallisuus	2		2		13,7
Vakuutustoiminta	3	3	5	1	8,7
Liikenne ja viestintä					
Ajo- ja vesikulkuneuvojen katsastus ja rekisteröinti	4	2	4	2	15,0
Ajokortti, ajo-oikeus ja ammattiajolupa	42	182	184	38	3,3
Ajoneuvojen siirtämistä koskeva maksu	18	21	31	7	7,3
Ammattimainen moottoriajoneuvoliikenne	8	6	8	6	10,6
Joukkoliikenteen tarkastusmaksut	7	14	8	13	8,3
Liikennevakuutusmaksu	22	24	22	21	15,4
Liikennevakuutusmaksua vastaava hyvike	15		15		15,4
Merimiehiä, lentäjiä yms. koskeva asia	1	1	1	1	13,1
Muu liikenneasia	1	1	1	1	3,4
Pysäköintivirhemaksut	74	118	110	78	7,9
Rautatieliikenne, merenkulku ja ilmailu		6	2	3	5,4
Tietoliikenne	2	2	2	2	8,4
Ylikuormamaksut		1		1	
Maa- ja metsätalous					
Kasvinsuojelu		2	2		5,2
Maataloustuotannon ohjaaminen (mm. kansalliset tuet)		1			
Metsästys ja kalastus		7	1	6	2,0

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
Oikeushenkilöt ja teollisoikeudet					
Kauppa- ja yhdistysrekisteriasiat		1	1		4,2
Siviilioikeudelliset oikeushenkilöt	4		3	1	13,3
Yhtiöoikeudelliset hallintotoimet		5	2	3	1,3
Taloudellinen toiminta ml. liikenne ja viestintäasiat yhteensä	221	424	430	203	6,7
VEROT					
Ajoneuvoja koskevat verot ja maksut					
Ajoneuvovero	15	14	12	15	15,7
Autoveroa koskevat ennakkoratkaisut		1		1	
Autoverovalitukset	18	2	17	3	30,5
Autoverovalitukset / Trafi	1	4	1	4	10,2
Autoverovalitukset / Verohallinto	10	33	18	23	9,1
Polttoainemaksu	4	1	4	1	20,5
Veronhuojennuksia koskevat valitukset	1		1		26,3
Arvonlisävero					
Arvonlisäveroa koskevat valitukset	206	136	183	157	18,0
Arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröinti ja ryhmärekisteröinti	2	6	3	5	16,5
Maahantuonnin arvonlisävero / Verohallinto		1		1	
Verohallinnon ennakkoratkaisu arvonlisäveroasiassa	28	30	42	16	9,1
Muut verot ja verotusmenettely					
Ennaketieto tai -ratkaisu muussa veroasiassa	1		1		6,7
Jätevero		2		2	
Muu veroasia		1	1		4,8
Muut valtiolle perittävät maksut / mm. maksuperustelakiin perustuvat	11	9	10	10	12,8
Perintö- ja lahjavero	10	18	10	17	13,4
Varainsiirtovero	9	2	8	3	14,1
Verohallinnon ennakkoratkaisu muussa veroasiassa	7	9	12	3	6,7
Veronkanto	2	17	3	16	7,6
Verotukseen liittyvä laiminlyöntimaksu	2	1	1	2	1,1
Tulo- ja varallisuusvero					
Elinkeinotulon verotus	88	51	82	55	12,6
Ennakkoperintä ja työnantajan sosiaaliturvamaksu	17	12	15	14	11,7
Ennakonpidätyksen ja ennakonkannon muuttaminen	3	7	4	6	6,7
Henkilökohtaisen tulon verotus	138	187	146	177	10,9
Kansainvälinen verotus	28	31	33	24	12,7
Kiinteistövero	19	20	18	21	12,0
Lähdeverot	5	6	5	6	11,0
Muu tulon tai varallisuuden perusteella kannettavaa veroa tai maksua koskeva asia	1	2	3		8,0
Siirtohinnoittelu	12	3	4	11	18,6
Verohallinnon ennakkoratkaisu tuloveroasiassa	21	58	49	30	6,1
Valmisteverot ja tulliasiat					
Ennakkoratkaisut valmistevero- ja tulliasioissa		5	1	4	8,8
Tullausvalitukset	20	17	20	16	11,5
Tullin suorittama valvonta / mm. EU-tuet		1		1	
Valmisteverot	42	26	39	29	15,3
Verot yhteensä	721	713	746	673	13,4

	Vireillä 1.1.2018	Saapunut 2018	Ratkaistu 2018	Vireillä 31.12.2018	Käsittelyaika (kk)
MUUT ASIAT					
Eläkeasiat					
Eläkeasiat	3	2	3	2	8,9
Muut asiat		2			
Muut asiat	3	4	3	2	8,9
Kaikki asiat yhteensä	5 733	7 304	8 274	4 678	9,2
Muutos edelliseen vuoteen nähden	-50 %	-17 %	-19 %	-18 %	16 %

